

BOOKA.

Knjiga **231**

ELIZABET STRAUT
SVE MI ISPRIČAJ

Naslov originala
Elizabeth Strout
Tell Me Everything
© 2024 by Elizabeth Strout

ZA IZDAVAČA
Ivan Bevc
Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Cara Lazara 12

office@booka.in

www.booka.rs

IZVRŠNA UREDNICA

Sanja Bogičević

PREVOD S ENGLESKOG

Aleksandar Milajić

LEKTURA

Nevena Bojičić

KOREKTURA

Ana Vranješ

PRELOM

Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA

Jelena Šušnjar

ŠTAMPA

DMD štamparija

Beograd, 2026.

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez
pismene saglasnosti izdavača.

ELIZABET STRAUT
SVE MI ISPRIČAJ

Preveo Aleksandar Milajić

Mojoj najdražoj prijateljici i prvoj čitateljki već četrdeset godina, Ketii Čejmberlen, čija mi je osećajnost omogućila da budem spisateljica kakva jesam, i čiji je savet bio odgovoran za sam ton ove knjige...

I mom mužu Džimu Tirniju, koji mi dopušta slobodu da pišem...

Kao i Džimu Hauanejku, vrhunskom advokatu iz Mejna i velikodušnom izvoru podataka...

Prva knjiga

1

Ovo je priča o Bobu Berdžesu, visokom, krupnom čoveku koji živi u gradu Krozbiju u Mejnu i ima šezdeset pet godina u vreme kad govorimo o njemu. Bob ima veliko srce ali toga nije svestan; kao i mnogi od nas, ne zna o sebi onoliko koliko misli da zna, i nikad ne bi poverovao da u svom životu ima išta vredno da se zabeleži. Ali ima. Kao i svi mi.

*

Jesen rano dolazi u Mejn.

Neko ko se druge ili treće nedelje avgusta vozi tuda automobilom mogao bi da podigne pogled i u daljini primeti krošnjju čiji se vrh već crveni. U Krozbiju se ove godine to prvo desilo s velikim javorom kraj crkve, a još nije bila ni sredina meseca. Međutim, drvo je počelo da menja boju prvo na onoj strani koja je okrenuta ka istoku. To je bilo zanimljivo onima koji već godina tu žive, nisu se sećali da je to drvo ikad prvo promenilo boju. Do kraja avgusta nije bilo crveno, nego je celo postalo žućkastonarandžasta mrlja koju ugledate čim izbijete u

Glavnu ulicu. Potom je došao septembar i turisti su se vratili tamo odakle su došli, tako da se često dešavalo da na ulicama bude svega nekoliko prolaznika. Lišće nije bilo nešto naročito živopisno, i mnogi su pretpostavljali da je to posledica suše u avgustu, a i u septembru.

Nekoliko godina ranije, oni koji ulaze u Krozbi posle odvajanja sa auto-puta, prošli bi kraj prodavnice automobila, prodavnice krofni i bifea, kao i kraj velikih zapuštenih drvenih kuća na čijim su se tremovima mogle videti gume za bicikl, plastične igračke, ofingeri i klima-uređaji kakvi se već godinama ne koriste, a u jednoj od tih kuća živeo je sredovečan čovek po imenu Riki Dejvis. Bio je gojazan i neretko pijan, često ste ga mogli videti kako smaknutih pantalona stoji naslonjen na ogradu bočnog trema i pokazuje svoju ogromnu crvenu zadnjicu, brazdu i sve ostalo, automobilima koji prolaze, i oni koji ga ranije nisu videli začuđeno su se osvrtnali. Ali onda je gradsko veće izglasalo da se baš na tom mestu podigne nova policijska stanica, tako da ni Riki ni njegova kuća nisu više tu. Pričalo se da sad živi negde nadomak starog vašarišta u stambenom naselju Hatfield.

Kad se stigne do centra grada, nedaleko od Glavne ulice može se videti jedna velika zidana kuća. Posle vraćanja sata u novembru, kad mrak ranije pada, retki vozači, kao i prolaznici koji polako odmiču pločnikom, mogli su da zavire u tu kuću kroz prozore žute od lampi upaljenih unutra, i posmatraju Boba Berdžesa i njegovu ženu Margaret Estaver kako zajedno kuvaju u kuhinji sve dok ovi

ne navuku zavese. Svi su znali ko su oni, i na nekom ne sasvim svesnom nivou postojao je osećaj sigurnosti zbog tog para što živi u centru grada: Margaret je bila unitarijanska sveštenica i imala je svoje sledbenike, dok je Bob, kad je bio mlađi, mnogo godina radio kao advokat u Njujorku, mada mu niko to nije uzimao za zlo, verovatno zato što je odrastao na četrdeset pet minuta odatle, u Širli Folsu, a u Mejn se vratio pre gotovo petnaest godina, kad se venčao s Margaret. I dalje bi s vremena na vreme uzeo poneki slučaj u Širli Folsu, znalo se da tamo ima kancelariju, mada je uglavnom živeo penzionerski. Pored toga – o tome se pričalo sasvim tiho – Bob je u detinjstvu preživeo tragediju: igrao se menjačem na porodičnom automobilu, koji se zatim sjurio niz prilaz kuće Berdžesovih. Koliko su meštani razumeli, auto je – a samim tim i Bob – pregazio njegovog oca, koji je bio otišao do kapije da pokupi poštu iz sandučeta.

Devedesetogodišnja Oliv Kiteridž iz penzionerskog doma *Javor* znala je to o Bobu i oduvek joj je bio simpatičan, činilo joj se da nosi neku tihu tugu u sebi, verovatno zbog tog ranog peha. A njegova žena Margaret nije joj bila naročito draga. Verovatno zato što je Margaret bila sveštenica, a Oliv nije volela sveštenike – izuzev Kukija, koji ju je venčao s Henrijem, njenim prvim mužem. Divan je čovek bio velečasni Danijel Kuk. A divan je bio i Henri Kiteridž.

Pandemija je teško pala Oliv Kiteridž – svima je, istini za volju – ali ju je ona ipak nekako preživela, dan za danom u svom stančiću u penzionerskom domu, ali kad su zabranili stanarima da jedu u trpezariji i počeli da im

donose hranu, činilo joj se da će zaista poludeti. Ali do kraja prve godine, uz vakcinu i revakcinu, mogla je malo više da izlazi, ili bi je poneko odbacio do grada, ili do obale. Međutim, pravi problem joj je predstavljalo to što je njena najbolja prijateljica Izabel Gudrou, koja je živela dvoja vrata od nje, pretrpela gadan pad, pa su je – od svih grozota koje su mogle da je zadese – prebacili „preko mosta“, u bolnički deo doma. Oliv je sada svakodnevno odlazila da je poseti i čitala joj novine od prve do zadnje strane. Ali ipak je bilo teško, i još uvek je.

Na samom kraju Krozbija, visoko na litici što se nadvija nad (uglavnom) uzburkanim vodama Atlantskog okeana, živela je žena po imenu Lusi Barton, koja je tu stigla sa svojim bivšim mužem Vilijamom kad su dve godine ranije zbog pandemije pobjegli iz Njujorka, pa su na kraju tu i ostali. Mišljenja o tome bila su podeljena: s jedne strane je vladala prirodna uzdržanost prema Njujorčanima, a s druge su upravo zbog takvih kao što je Lusi Barton, koja je rešila da ostane u gradu, cene nekretnina u Krozbiju vrtoglavo skočile, tako da su svi oni iz Mejna koji su se nadali da će sad moći da se presele u bolju kuću ostali kratkih rukava. Ona je odrasla u jednoj varošici u Ilinoisu, a ceo život je provela u Njujorku. Nikada nije turistički dolazila u Mejn sve dok se nije doselila tu s bivšim mužem. Pored toga, Lusi Barton je bila književnica, što je takođe izazivalo podeljena osećanja kod ljudi. Većini bi bilo draže da se ona lepo vrati u Njujork, mada niko nije imao ništa loše da kaže o njoj, a i retko su je viđali, izuzev u šetnjama pored reke s njenim prijateljem Bobom Berdžesom. I kad povremeno ulazi na zadnja vrata koja

su vodila do male kancelarije koju je bila iznajmila iznad knjižare.

U izlozima većine radnji u Glavnoj ulici stajali su natpisi TRAŽI SE RADNIK, a nekoliko restorana na obali morali su da zatvore jer nije bilo dovoljno osoblja. Šta je krenulo naopako? Bilo je raznih teorija, mada bi bilo najpoštenije reći da većina žitelja Krozbiya nije umela to da objasni. Jedino su znali da svet više nije kao što je bio. A ti žitelji Krozbiya bili su pretežno starci, ili gotovo starci, pošto se to već godinama dešava sa stanovništvom Mejna. Neki su smatrali da je problem upravo u tome, da nema mladih ljudi koji bi obavljali te poslove. Drugi su tvrdili da nezaposlenost nije problem u Mejnu, nego u celoj zemlji, a neki da je posredi opioidna kriza, da ljudi ne mogu da prođu test na drogu kako bi se zaposlili. A neki su pak verovali da je za sve kriva mlađarija; šesnaestogodišnji unuk Malkoma Mudija, na primer, došao je u trodnevnu posetu i neprestano igrao igrice na *ajfonu*. I šta da radiš?

Ništa.

A onda je u oktobru rastinje eksplodiralo i obojilo svet zlatnim tonovima. Sunce je sve obasjavalo, a žuto lišće je treperilo kud god da se okreneš; bio je to prelep prizor. Dani su bili hladni a noći kišovite, ali bi ujutru opet bilo sunčano i priroda bi svetlucala u punom sjaju i baškarila se svuda oko Krozbiya. Niski oblaci bi najednom zaklonili sunce, da bi se onda jednako brzo razišli, na šta bi nebo, kao da se upalilo jako svetlo, ponovo postalo plavo i vedro dok žuto i narandžasto lišće tiho i lelujava pada na zemlju.

*

Upravo takvog oktobarskog dana, jedna misao je počela da opseada Oliv Kiteridž, i ova je dugo premišljala o tome pre nego što je pozvala Boba Berdžesa i rekla mu: „Imam jednu priču koju bih ispričala onoj spisateljici Lusi Barton. Molim te, vidi s njom da me poseti.“

Posredi je bila priča o kojoj je Oliv sve češće razmišljala, i mislila je – kao što ljudi često misle – da bi se njena priča, ako je ispriča piscu, možda mogla jednog dana iskoristiti za knjigu. Nije znala da li je Lusi poznat pisac ili ne baš tako poznat pisac, ali je zaključila da to ionako nije važno. Biblioteka je uvek imala dugu listu čekanja za njene knjige, pa ih je Oliv zato naručila preko knjižare, i dok ih je čitala, nešto ju je navelo na pomisao da bi njena priča mogla da se dopadne Lusi, a možda čak i da se iskoristi.

I tako je jednog jesenjeg dana, kad se kroz velika zastakljena zadnja vrata videlo kako žuto lišće lelujava pada na zemlju, Oliv čekala da Lusi Barton dođe kod nje. Sedela je u beržeri i posmatrala dve crnoglave i jednu ćubastu senicu na svojoj hranilici za ptice. Nagnula se napred i uočila i vevericu. Odsečno je pokucala na prozorsko okno i veverica je pobegla. „Tjah“, rekla je Oliv i zavalila se. Mrzela je veverice. Jele su joj cveće i večito dodijavale pticama.

Sa obližnjeg stočića je uzela naočare, a zatim i veliki bežični telefon, koji je takođe stajao na stočiću, i ukucala jedan broj.

„Izabel“, rekla je. „Ne mogu ovog jutra da te posetim, imam goste. Pričaću ti kad dođem po podne. Zdravo.“ Ugasila je telefon i pogledala po svom malom stanu.

Trudila se da zamisli kako bi ga pisac video, i zaključila da je sve u redu. Stan je bio uredan, ne pretrpan ogavnim tričarijama koje mnogi stari ljudi drže u svojim kućama, gde je svaki sto prekriven slikama unučadi i sličnim glupostima. Oliv je imala četvero unučadi, ali samo jednu njihovu fotografiju u spavaćoj sobi, kao i malu sliku Malog Henrija, koji nije više bio tako mali. A u dnevnoj sobi je na komodi držala veliku fotografiju svog prvog muža Henrija, i to joj je bilo dovoljno. Sad ju je pogledala i rekla: „Pa, Henri, videćemo kako će reagovati.“

Kad je u pet do deset neko tiho pokucao na vrata ka hodniku, Oliv je doviknula: „Uđite!“

Ušla je sitna žena krotkog, mišjeg izgleda. Oliv nije mogla da smisli ljude krotkog, mišjeg izgleda. Gošća je rekla: „Izvinite, poranila sam. Uvek poranim, to je jače od mene.“

„Sve je u redu. Mrzim ljude koji kasne. Sedi“, odvrtila je Oliv i klimnula glavom ka malom kauču duž naspramnog zida. Lusi Barton uđe i sede. Bila je u crno-plavom kariranom kaputu do kolena i farmerkama za koje je Oliv pomislila da su previše pripijene za nekog tih godina. Negde je pronašla da Lusi ima šezdeset šest.

Kauč je bio tvrd, Oliv je to znala, ali je zbog te žene – zbog načina kako je sedela – sad izgledao još tvrđe. A tek ona čuda što je imala na nogama, čizme s dugačkim, velikim srebrnim rajsferšlusima s prednje strane. Oliv je primetila i njene sitne gležnjeve, i da je nagurala pantalone u čizme.

„Skinij kaput“, rekla joj je.

„Ne, hvala. Lako nazebem.“

Oliv prevrnu očima. „Pa ne bih baš rekla da je ovde hladno.“

Razočaralo ju je to stvorenje. U sobi je zavladao muk, a Oliv ga nije remetila. Na kraju Lusi Barton reče: „Pa, drago mi je što sam vas upoznala.“

M-hm je bilo sve što je Oliv rekla dok je klatila nogu napred-nazad. Bilo je nečeg čudnog u toj ženi: nije nosila naočare, nije imala sitne oči, ali je sve vreme izgledala kao da je pomalo začuđena. „Šta ti je to na nogama?“, upitala ju je.

Žena pogleda dole i podiže nožne palčeve uvis. „O, to su čizme. Prošlog leta smo išli u Rokland, pa sam ih našla u jednoj radnji.“

Rokland. Novac. Pa naravno, pomislila je Oliv. Zatim reče: „Nema snega na zemlji, ne vidim zašto ti trebaju čizme.“

Žena sklopi oči na poduži trenutak, a kad ih je otvorila, nije gledala u Oliv.

„Nego, čujem da ste rešili da ostanete ovde s nama“, reče Oliv.

„Ko vam je to rekao?“, pitala je žena kao da je živo zanima odgovor na to pitanje. I dalje je izgledala pomalo začuđeno.

„Bob Berdžes.“

Na to joj se izraz lica promenio; na trenutak je postao blag i opušten. „Dobro“, rekla je.

Oliv je duboko udahnula, pa rekla: „I, Lusi, kako ti se sviđa ova naša varošica?“

„Velika je promena“, rekla je Lusi Barton.

„Pa, nije Njujork, ako si na to mislila.“

Lusi pogleda po sobi, pa reče: „Da, valjda sam na to mislila.“

Oliv je nastavila da je posmatra. Nakratko se čulo samo kucanje velikog stojećeg sata i tiho brujanje frižidera u čajnoj kuhinji. „Rekli ste Bobu da imate neku priču za mene?“, pitala ju je Lusi, pa skinula kaput i ogrnula se njim. Oliv je osmotrila crnu rolku. Mršavo. To stvorenje je mršavo. Ali je sada vrlo usrdno posmatralo Oliv.

Ona pokaza rukom ka knjigama naslaganim na donjoj polici stočića što je stajao kraj nje. „Pročitala sam sve tvoje knjige.“

Lusi Barton nije nikako reagovala na to, mada je na trenutak spustila pogled na knjige na polici.

„Pravo da ti kažem“, reče Oliv, „mislim da u tvojim memoarima ima malo previše samosažaljevanja. Nisi ti jedina odrasla u nemaštini.“

Lusi Barton ni na ovo nije reagovala.

„A šta tvoj bivši muž Vilijam misli o tome što pišeš o njemu? To me živo zanima.“

Lusi blago slegnu ramenima. „Ne smeta mu. Zna da sam ja spisateljica.“

„A tako. M-hm“, rekla je Oliv, pa dodala: „A sad si mu se vratila. Ponovo ste zajedno. Ali niste venčani.“

„Tako je.“

„U Krozbiju, u Mejnu.“

„Tako je.“

Ponovo je zavladala tišina. A onda Oliv reče: „Uopšte ne izgledaš kao tvoja slika na knjigama.“

„Znam“, jednostavno je rekla Lusi i slegnula ramenima.

„A zašto?“, pitala je Oliv.

„Zato što me je tada slikao neki profesionalni fotograf. A i zato što mi kosa više nije plava. Ta slika je baš stara.“ Lusi prođe rukom kroz kosu, koja joj je dosegala do brade i bila bledosmeđa.

„Pa, na toj slici je plava“, rekla je Oliv.

Utom je zrak sunca ušao kroz prozor i obasjao drveni pod. Sat u uglu je nastavio da kuca. Lusi skinu kaput s ramena i spusti ga do sebe na kauč. „Ono je moj muž“, rekla je Oliv i pokazala veliku fotografiju na komodi. „Moj prvi muž, Henri. Divan čovek.“

„Lepo“, reče Lusi. „Ispričajte mi tu priču. Bob je rekao da imate priču i da želite da je čujem.“ Rekla je to blagim tonom. „Volela bih da je čujem, stvarno bih volela.“

„Bob Berdžes je dobar momak. Oduvek mi se sviđao“, reče Oliv.

Lusi pocrvene, ili se bar Oliv tako učinilo. „Bob mi je najbolji prijatelj kog imam ovde. A možda i najbolji prijatelj kog sam ikada imala.“ Oborila je pogled na pod dok je to izgovarala. Ali onda pogleda Oliv i reče: „Molim vas, ispričajte mi tu priču.“

Nešto u Oliv se opustilo. „Dobro“, rekla je, „ali sad više nisam sigurna da je vredna pažnje.“

„Pa, svejedno mi je ispričajte“, reče Lusi.

*

Evo kako ide priča. Olivina majka je bila ćerka zemljoradnika iz gradića Vest Anet u Mejnu, na otprilike sat vremena od Krozbiya. I, uzgred budi rečeno, Oliv nije volela majku. Ali to je verovatno nebitno.

„Zašto je niste voleli?“, pitala ju je Lusi, a Oliv je malo razmislila, pa odgovorila: „Valjda zato što ni ona mene nije volela.“ Lusi klimnu glavom. „Imala sam pet godina kad mi se rodila sestra, i sećam se – ko zna da li je stvarno tako bilo – da sam pitala majku zašto nemam više braće ili sestara, a ona me je pogledala i rekla: 'Posle tebe? Posle tebe se ne bismo usudili da imamo još jedno dete.' Ali ipak su imali.“

„Zašto je to rekla?“, pitala ju je Lusi. „Šta toliko nije valjalo kod vas kad ste bili mali?“

„E pa ovako. Za početak, uopšte nisam volela da se mazim, a majka je prosto obožavala Isu, jer je ova htela da se mazi s njom. Majka je volela da se mazi, a ja ne.“

„Isa? Vaša sestra. Sjajno ime. U redu, nastavite“, rekla je Lusi i sklonila trun s farmerki.

Dakle, Olivina majka... „A kako se zvala?“, upala je Lusi i pogledala Oliv, a Oliv odgovori da joj se majka zvala Sara. „Sara s h na kraju?“, pitala je Lusi, a Oliv odmahnu glavom. Bez h. Sara je imala jednog brata i ostala mu je odana celog života, iako je bio potpuno udaren. „Mislim da mu se testisi nikad nisu spustili“, napomenula je Oliv. „Brada mu nikad nije izrasla, imao je piskav glas i bio je vrlo čudan. Oženio se nekom Ardel, koja je isto bila udarena, nikad nisu imali decu. I eto, majka mu je uvek ostala odana, čak je i umrla u Ardelinoj kući.“

Elem, Sara je odrasla na malom imanju u varošici Vest Anet. Bila je veoma niska, vedre naravi... i lepa. „Ja nikad nisam bila lepa“, dodala je Oliv. Lusi je samo sedela i posmatrala je. Oliv se okrenu ka prozoru. „Nastavite“, tiho reče Lusi.

Oliv okrznu pogledom svoj stomak, koji je štrčao kao košarkaška lopta, pa navuče preko njega jednu stranu jakne i nastavi. „Majka je želela da bude učiteljica, pa se zato upisala u normalnu školu Goram. U to vreme su se učiteljske škole zvale normalne“, rekla je Oliv, pa dodala: „To je bilo krajem dvadesetih godina.“

Na kraju prve godine, Olivina majka se zaposlila kao konobarica u odmaralištu malo dalje niz obalu, gde je dobila i smeštaj za zaposlene. I zaljubila se u sina vlasnice odmarališta.

„Slušate li?“, upitala je Oliv.

Lusi odgovori da sluša.

„Parajlija. Majka mu je bila bogata, iz bogataške porodice. Ne znam šta mu je bilo sa ocem, čini mi se da je umro.“ Suština je u tome da se Sara, Olivina majka, zaljubila do ušiju u tog momka, zvao se Stiven Tarner. Koliko je Oliv znala, i on se zaljubio u nju.

Stivenova majka je posedovala i jedno odmaralište na Floridi, i iako se Olivina majka vratila u školu Goram, iznenada se ispisala na kraju prvog polugodišta i otišla na Floridu da radi u odmaralištu te žene, gospođe Tarner.

„To vam je majka ispričala?“, pitala ju je Lusi.

„Jeste.“

„Nastavite.“

„A kad se vratila u Mejn...“

„Da li je i taj momak bio na Floridi?“, pitala je Lusi, a Oliv joj odgovori da jeste, i Stiven je bio tamo. Ali kad se Sara vratila, njih dvoje nisu više bili par. Gospođa Tarner je zaključila da Sara nije dovoljno prefinjena za njenog sina, pa ih je zato rastavila na Floridi. Trebalo je

da Stiven bude lekar, što je značilo da Sara nije dovoljno dobra za njega jer je poticala iz malog, siromašnog gazdinstva.

„Čekajte. Sve ste to čuli od svoje majke?“, upita Lusi i blago se nagnu napred.

„Pa, da. Ispričala mi je to kad sam još bila devojčica, možda sam imala dvanaestak godina, ne znam, ali ona mi je to ispričala. Doduše, samo jednom. Ne sećam se da je ikada više to pomenula.“

„Nastavite“, reče Lusi.

Sara se vratila u normalnu školu u Mejnu, i na jednoj igranci u ambaru tri meseca kasnije upoznala Olivinog oca.

„Sedeo je na klupi u uglu jer je bio nedruštven, pa se zato bio povukao na sam kraj klupe, a majka je počela da priča s njim i posle dva meseca su se venčali.“ Olivina majka je postala učiteljica – prvi posao joj je bio u jednorazrednoj školi – dok se otac, koji nikad nije završio srednju školu, zaposlio u fabrici konzerviranih proizvoda. Za vreme velike depresije ostao je bez posla i nije više mogao da plaća namirnice.

Oliv se sećala da je odlazila s njim u malu bakalnicu, i da je bakalin odbio da im dâ hranu na veresiju. Sećala se da su ocu po izlasku odande oči bile pune suza.

Zastala je i opet se zagledala kroz prozor. A onda se okrenula i rekla: „Sve ovo nema veze s pričom koju sam htela da vam ispričam, ali hoću da znate jedno: moj otac je bio izuzetan čovek.“

„U kom smislu?“, upita Lusi.

„U svakom smislu“, reče Oliv.

„Dobro“, reče Lusi.

Oliv se ponovo okrenu ka prozoru. „Bio je veoma ćutljiv. Potekao je iz groznih uslova. Otac ga je tukao, isto kao i mlađu decu, ali je moj otac uvek pokušavao da se nekako umeša i dobije batine namenjene mlađima.“

Lusi je ćutala. Samo je sedela i posmatrala Oliv, kaput je i dalje ležao kraj nje na kauču, a ruke su joj bile skrštene u krilu.

„Kad je imao pedeset sedam godina, moj otac je uzeo pušku i ubio se“, rekla je Oliv i pogledala Lusi.

„Gde?“, tiho je pitala Lusi. „Gde je to uradio?“

„U kuhinji. Bio je u kuhinji kad se majka vratila iz škole. Mozak mu se bio razleteo po celoj tavanici.“

„Auh“, tiho reče Lusi.

„Ali to nema veze s pričom.“

„Samo vi pričajte“, reče Lusi. „Ne znamo je li to deo priče ili ne.“

Oliv je bila zatečena ovim odgovorom, ali je ipak nastavila. „A kad je majka umrla, tri godine posle njega...“

„Od čega je umrla?“, upita Lusi.

„Od tumora na mozgu.“ Oliv začkilji ka drugom kraju sobe, pa zamišljeno reče: „To je u neku ruku zanimljivo, čini mi se, jer mi je njen doktor kazao da ga je možda imala godinama, ali da se toliko potresla zbog očeve smrti – samoubistva – da je to možda izazvalo nagli rast tumora. Oduvek mi se činilo da je to zanimljivo.“

„I jeste zanimljivo“, složi se Lusi, pa se nasloni. „Znate, poznavala sam ženu koja je imala dvoje najdražesnije dece koju ste ikad videli, bila su mala, a muž joj je postao poznati pisac, pa je otišao da kao predavač provede jedan semestar na nekom univerzitetu i vrlo brzo posle

toga pobjegao s drugom, a njegova žena je u roku od godinu dana dobila tumor i umrla. Uvek sam se pitala da li je to bilo povezano jedno s drugim.“

„Sunce ti žeženo“, reče Oliv. „A šta je bilo s mužem?“

„Posle izvesnog vremena je završio sam i potpuno nepoznat.“

„E pa neka je“, reče Oliv, a Lusi polako odmahnu glavom i reče: „Ne, bilo je stvarno tužno.“

Oliv prevrnu očima.

„Vratite se svojoj priči“, reče Lusi, pa dodade: „Majka vam je umrla. U Ardelinoj kući.“ Oliv bi milo što je Lusi Barton upamtila tu pojedinost.

„Jeste, umrla je u Ardelinoj kući, a u njenoj tašni...“ Oliv se malo promeškolji u fotelji i nagnu se napred. „Kad sam praznila njenu tašnu, u njoj sam pronašla pohaban isečak iz novina. I to ne u novčaniku, nego u unutrašnjem džepiću koji se zatvarao rajsferšlusom. Isečak iz novina. E sad, onda, u to vreme, kad neko tobože važan dolazi u grad, novine bi tome posvetile smešan mali članak. A ovaj isečak je bio iz vremena kad je majka već sedam godina bila u braku i imala dve ćerke. Evo, pogledaj.“

Kratak novinski članak u *Dnevniku Širli Folsa* – sa sve fotografijom – u kome piše da su doktor Stiven Tarner, sin te i te i pokojnog gospodina tog i tog Tarnera, i njegova supruga Rut stigli u grad s ćerkama. Stiven Tarner je bio lekar u Bostonu, dok je njegova žena Rut bila ćerka nekog bogataša iz bostonskog okruga, a imali su dve male devojčice, koje su se takođe videle na slici.

Devojčice su se zvale Oliv i Isa.

Oliv je čekala.

Onda Lusi reče: „Gospode bože“, a Oliv klimnu glavom. Lusi poče da lupka kolonom o koleno dok je gledala po sobi, ruku položenih na kauč. „Gospode bože“, ponovila je i pogledala Oliv, a ova opet klimnu glavom.

„M-hm“, reče Oliv.

„I vaša majka je čuvala ovaj isečak celog života.“

„Jeste.“

„A njegova deca se zovu isto kao vi i vaša sestra.“

„Tako je.“

Lusi polako odmahnu glavom. „Onda su vaša majka i Stiven Tarner sigurno razgovarali o imenima koja će dati svojoj deci.“

„Pa, to sam se i ja pitala“, reče Oliv.

„I trebalo je da se zapitate“, reče Lusi i pomeri se malo napred. „Ovo nikako ne može biti slučajna podudarnost, imena su previše jedinstvena.“ Zatim poče da pomera jednu ruku dok je začuđeno govorila: „Razgovarali su o imenima koja će dati deci. Naravno, njegova žena Rut nije to znala. Nijedna žena ne bi svojoj deci dala imena koja je njen muž nameravao da dâ deci s bivšom devojkom.“

„Pa, to sam i ja mislila...“

Ali Lusi nastavi. „Dakle, vaša majka i doktor Stiven Tarner nisu bili u kontaktu otkako je svako zasnovao svoju porodicu?“

„O ne, ne verujem. Ne, ne, ne verujem da je to ikad bilo deo priče.“

Lusi klimnu glavom. „Verovatno nije.“

Opet se naslonila i zagledala se pravo preda se, a zatim u svoje šake, i kad je na kraju pogledala Oliv, oči su joj bile crvene. A onda joj grunuše suze. Suze!